

Työturvallisuuden auditointi

Lasse Heikkinen

2021 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Työturvallisuuden auditointi

Lasse Heikkinen
Turvallisuusalan koulutus
Opinnäytetyö
Marraskuu, 2021

Opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa tietoa auditoinnin avulla Rudus Oy:lle lainsäädännön asettamien velvollisuuksien toteutumisesta. Osana työtä luodaan auditointityökalu, jolla toimiksiantaja auditoidaan. Auditoinnissa havaitut poikkeamat tai kehityskohteet raportoidaan auditoinnin kohteelle ja kuvaillaan pääpiirteittäin opinnäytetyössä.

Opinnäytetyön perustana toimii Suomen lainsäädännön osat, jotka asettavat työnantajalle velvoitteita tapaturmariskien vähentämiseksi. Käytettyjä menetelmiä ovat auditointi, dokumenttianalyysi, benchmarking, havainnointi ja haastattelut.

Suoritetussa auditoinnissa ei havaittu merkittäviä poikkeamia, mutta joitakin kehityskohteita havaittiin. Auditointi työkalu todettiin auditoinnin yhteydessä toimivaksi.

Opinnäytetyön tulokset ovat tavoitteiden mukaisia. Jatkona opinnäytetyön auditoinnille voidaan tehdä katselmointi, jossa varmennetaan korjaavat toimenpiteet.

Lasse Heikkinen

Occupational safety audit

Year 2020

Pages

36

Goal of this thesis to produce information about compliance with legislation for Rudus Oy. Information is produced through audit. As a part of this thesis audit tool is formed and principal company is audited with it. Noticed deviations or needs for improvements are reported to the subject of the audit and outlined in this thesis.

Basis of this thesis is formed by parts of Finland's legislation that regulate employer's obligation in reducing risk of occupational accidents. Use methods are audit, document analysis, benchmarking, observation and interviews.

No serious deviations were found in audit that was conducted. Some need for improvements were found. Audit tool was found to be functional during the audit.

Results of thesis are in line with goals. As a continuity for this thesis a review where corrective actions are verified can be conducted.

Keywords: occupational accident, occupational safety, legislation, audit

Sisällys

1	Johdanto.....	6
2	Teoreettiset ja käsitteelliset lähtökohdat	7
2.1	Työturvallisuus	7
2.2	Riski & Vaara.....	7
2.3	Työtapaturma & Ammattitauti	7
2.4	Tapaturmataajuus.....	8
2.5	Lainsäädäntö.....	8
2.6	Näkökulma työturvallisuuden kehittämiseen.....	9
3	Menetelmät	10
3.1	Auditointi.....	10
3.2	Dokumenttianalyysi	11
3.3	Benchmarking.....	11
3.4	Havainnointi	11
3.5	Haastattelu.....	11
4	Toimeksiantaja - Rudus Oy.....	12
5	Opinnäytetyön tavoite ja toteutus.....	13
6	Auditointityökalu	14
6.1	Esittely.....	14
6.2	Työkalun käyttäminen	15
7	Auditointi	16
7.1	Auditoinnin tulokset	16
7.1.1	Riskienarvioinnit	17
7.1.2	Siisteys ja järjestys.....	17
7.1.3	Käyttöohjeet	17
7.1.4	Työvälineiden hallintalaitteet	18
7.1.5	Muut huomiot	18
7.2	Auditoinnin yhteenveto ja suositellut jatkotoimenpiteet	18
8	Johtopäätökset ja pohdinta.....	19
	Lähteet.....	20
	Kuviot	23
	Liitteet	24

1 Johdanto

Suomen lainsäädännössä on paljon työelämää ja sen turvallisuutta koskevia lakeja ja asetuksia. Työnantaja on veloitettu muun muassa tarjoamaan turvallinen työympäristö sekä arvioimaan työn vaarat. Myös laitteiden ja työvälineiden tulee olla turvallisia. Valtaosin turvallisuuden toteuttaminen on asetettu lainsäädännössä työnantajan velvollisuudeksi. Työturvallisuus on lainsäädännön määräämä pakollinen osa yritystoimintaa Suomessa. (Työturvallisuuslaki 738/2002; VNA 403/2016.)

Lainsäädännön velvoitteista huolimatta Suomessa sattui vuonna 2018 yli 100 000 työtapaturmaa, joista 14 johti kuolemaan. Eniten tapaturmia tapahtui liikkuesssa, esineitä käsitellessä, taakkoja siirtäessä sekä käsityökaluilla työskennellessä. Eniten kuolemantapauksia tapahtui erilaisia koneita käytettäessä. Alojen välillä on suuria eroja tapaturmien määrissä ja tapaturmataajuuksissa. Riskialttein piiriin kuuluvat rakentaminen, hallinto- ja tukipalvelut, majoitus- ja ravitsemusala, sosiaali- ja terveystyö ja teollisuudenalat. (Tapaturmavakuutuskeskus 2020.)

Rakennusalalla tavoitellaan tapaturmattomuutta ja Rakennusteollisuus ry (2020) on aktiivisena toimijana kannustamassa ja opastamassa turvallisuuden kehittämisessä. Kaikkien tavoitteena tulisi Rakennusteollisuuden mukaan olla nolla tapaturmaa ja se on mahdollista saavuttaa määrätietoisella työllä. Turvallisuuden kehittämiseksi on myös innovoitu erilaisia ratkaisuja, kuten turvapuistot koulutus ympäristöinä, yhteinen ePerehdytys sekä erilaiset työturvallisuuskilpailut (Rakennusteollisuus ry 2020).

Opinnäytetyön aiheena on tarkastaa ja arvioida täyttääkö opinnäytetyön tilaaja Rudus Oy lainsäädännön asettamat vaatimukset työturvallisuuden osalta. Opinnäytetyön aihe rajautuu työturvallisuutta koskevaan lainsäädäntöön, jolla pyritään vaikuttamaan tapaturmariskeihin. Tavoitteena on, että opinnäytetyön jälkeen yrityksellä on selkeä kuva tilanteestaan suhteessa lainsäädännön vaatimukseen sekä täyttää vaatimukset taikka tiedostaa ja on valmis korjaamaan mahdolliset puutteet. Tapauksessa, jossa puutteita ei löydy pyritään löytämään parannusehdotuksia jo olemassa oleviin menetelmiin.

2 Teoreettiset ja käsitteelliset lähtökohdat

Opinnäytetyön teoreettiset lähtökohdat perustuvat vahvasti Suomen lainsäädäntöön, menetelmiä kuvaavaan kirjallisuuteen sekä työturvallisuuteen liittyviin teorioihin ja standardeihin. Tärkeimmät opinnäytetyöhön liittyvät käsitteet selitetty tässä luvussa. Työturvallisuuden kehittämisen teoriasta on esitetty esimerkki luvun lopussa.

2.1 Työturvallisuus

Työturvallisuus on Elinkeinoelämän keskusliiton (2020) mukaan yksi yritysturvallisuuden osa-alueista, jonka tavoitteena on hyvän ja vastuullisen yrityskuvan luominen turvallisen työn ja hyvinvoinnin kautta. Työturvallisuuslain (738/2002) näkökulmasta työn turvallisuuden järjestäminen ja siitä huolehtiminen on valtaosin työnantajan ja esimiehen velvollisuus. Työntekijällä on joitakin velvollisuuksia, mutta huomattavasti vähemmän kuin työnantajalla.

Työn turvallisuudesta ja sen toteuttamisesta on erilaisia filosofioita. Suomen lainsäädäntö käsittelee työturvallisuuden vahvasti esimiehen ja työnantajan vastuuna, valvontana, vaaratekijöiden poistamisena, riskien arviointina sekä perehdytyksenä ja opastuksena (Työturvallisuuslaki 738/2002). Nämä ovat aktiivisia keinoja, joilla olemassa olevasta työympäristöstä voidaan muokata turvallinen. Japanista lähtöisin olevan Lean-tuotantomallin ja filosofian mukaan turvallisuus on onnistuneen työn sivutuote. Leanin mukaan ei ole erillistä työturvallisuutta vaan työ on turvallista, tehokasta ja laadukasta kun se tehdään oikein. Tämä tuotantofilosofia sisältää ajatuksen jatkuvasta työn kehittämisestä. (Liker 2004.) Nämä ovat kaksi erilaista näkökulmaa työturvallisuuteen, mutta ne eivät kuitenkaan ole täysin toisiaan poissulkevia.

2.2 Riski & Vaara

”Riski on epävarmuuden vaikutus. Riski ilmaistaan usein tapahtuman seurausten (myös olosuhteiden muutosten) ja toteutumisen todennäköisyyden yhdistelmänä” (SFS-EN 19011: 2018, 10). Tässä opinnäytetyössä työturvallisuuteen yhdistettynä riskillä tarkoitetaan tapahtumien kielteisiä vaikutuksia ja niiden vakavuutta sekä tapahtuman todennäköisyyttä.

Vaara on vamman tai terveyden heikentymisen mahdollisesti aiheuttava tekijä. Vaaratilanteella tarkoitetaan työhön liittyvää tapahtumaa, josta aiheutuu tai voi aiheutua vamma tai terveyden heikentyminen. (SFS-ISO 45001: 2018, 13, 15.)

2.3 Työtapaturma & Ammattitauti

Työtapaturmalla tarkoitetaan äkillistä, odottamatonta ja ulkoisen tekijän aiheuttamaa tapahtumaa, jossa työntekijälle aiheutuu fyysinen vamma tai sairaus, joka johtaa

sairaspoissaoloon. Työnantajan tulee pitää luetteloa tapahtuneista työtapaturmista. Työmatkoilla tapahtuneet vastaavat tapaukset ovat työmatkatapaturmia. Jos tapauksesta ei seuraa sairaspöissaoloa, sitä kutsutaan lievaksi työtapaturmaksi. Vakavaksi työtapaturmaksi kutsutaan työtapaturmaa, jonka aiheuttamat vammat ovat vaikealaatuisia tai hengenvaarallisia. Vakavasta tapaturmasta on ilmoitettava poliisille ja aluehallintovirastolle. (Työtapaturma- ja ammattitautilaki 459/2015, 17-25 §; Työsuojeluhallinto 2019.)

Ammattitaudilla tarkoitetaan sairautta, jonka voidaan osoittaa johtuvan työstä tai koulutuksesta. Ammattitauti todetaan lääketieteellisellä tutkimuksella. Ammattitaudiksi voidaan myös lukea työstä johtuva muun vamman tai sairauden paheneminen. Toisin kuin työtapaturma, ammattitauti voi kehittyä pitkällä ajanjaksolla. (Työtapaturma- ja ammattitautilaki 459/2015, 26-32 §.)

2.4 Tapaturmataajuus

Tapaturmataajuudella tarkoitetaan suhdelukua, jossa tapahtuneiden tapaturmien lukumäärää suhteutetaan kyseisessä organisaatiossa tehtyihin työtunteihin. Suhdelukua laskettaessa tapaturmien määrä tyypillisesti suhteutetaan miljoonaan työtuntiin. Tapaturmataajuutta käytetään yritysten ja toimialojen vertailussa. On tärkeää tarkkailla tapaturman määritelmiä vertaillessaan tapaturmataajuuksia. (Tapaturmavakuutuskeskus 2020; Tapaturmavakuutuskeskus 2016.)

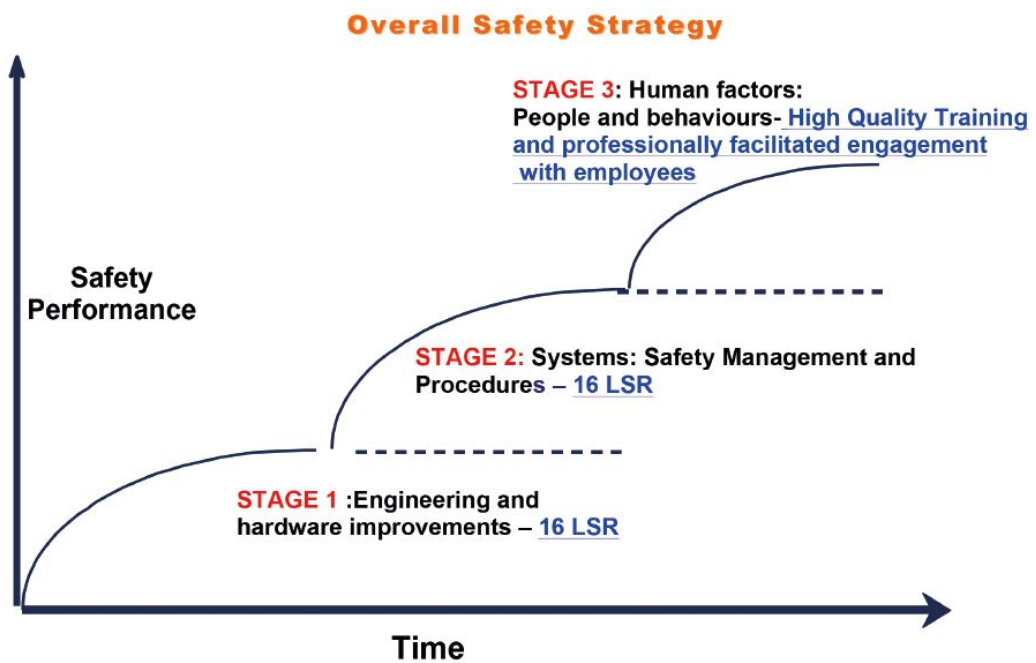
Työtapaturmien tapaturmataajuus Suomessa on vuonna 2018 ollut 29,1. Tilastojen mukaan tapaturmia tapahtuu eniten rakentamisessa ja teollisuudessa. Suomessa lähes kaikkien alojen tapaturmataajuuden ovat loivasti laskusuunnassa vuosina 2000-2018. (Tapaturmavakuutuskeskus 2020.)

2.5 Lainsäädäntö

Voimassa olevat lait, asetukset ja muut säädökset muodostavat kokonaisuutena lainsäädännön. Lainsäädäntö sisältää eritasoisia säädöksiä. Säädöshierarkian mukaan alemman tasoisen säädös ei saa olla ristiriidassa ylemmän säädöksen kanssa. Suomen säädöshierarkiassa ylimpänä on perustuslaki. Seuraavana ovat tavalliset lait, presidentin ja valtioneuvoston asetukset, ministeriöiden asetukset ja muut alemmat säädökset. (Eduskunta 2020.) Työturvallisuuden liittyviä oikeusnormeja löytyy säädöshierarkian kaikilta tasoilta perustuslaista lähtien. (Suomen perustuslaki 731/1999, 18 §.) Muita työturvallisuuden liittyviä normeja on löydetty muun muassa standardeista, mutta ne eivät ole osa lainsäädäntöä (SFS-ISO 45001: 2018).

2.6 Näkökulma työturvallisuuden kehittämiseen

Työturvallisuuden kehittäminen on CRH-konsernin turvallisuusstrategian mukaan jaettu kolmeen vaiheeseen. Fyysinen työympäristö, menetelmät ja ohjeet sekä turvallisuuskulttuuri ja sen kehitys. Tämän strategian mukaisesti työturvallisuuden kehittäminen on tarkoitus olla johdonmukaista ja järjestelmällistä. (CRH 2014.)

Kuvio 1: CRH turvallisuusstrategia (CRH 2014).

Ensimmäisenä vaiheena olevan fyysisen ympäristön on tarkoituksenaan varmistaa, että työpaikka on siisti ja käytettävät laitteet ja koneet ovat turvallisia. Tämän ajatellaan olevan työturvallisuuden pohja, joka mahdollistaa turvallisen toiminnan ja jatkokehittämisen. Toisessa vaiheessa luodaan erilaisia käytäntöjä, joilla varmistetaan työntekijöiden turvallisuus kaikissa työtilanteissa. Nämä aiheet sisältävät usein koulutuksia tai ohjeistuksia. (CRH 2014.)

3 Menetelmät

Opinnäytetyössä käytettyjä menetelmiä ovat auditointi, dokumenttianalyysi, benchmarking, havainnointi sekä haastattelu. Auditointi valikoitui opinnäytetyön päämenetelmäksi opinnäytetyön tavoitteen luonteen vuoksi. Tavoitteena on arvioida olemassa olevien vaatimusten täyttämistä ja tämä on myös auditoinnin tavoite menetelmänä. Muut valitut ja käytetyt menetelmät tukevat auditoinnin toteutusta sekä opinnäytetyön tietopohjan rakentamista.

3.1 Auditointi

Auditointi on suunnitelmallinen ja systemaattinen toiminto, jonka tarkoitus on arvioida ja kehittää auditoitavan kohteen suoriutumista (Pitt 2014, 225-228, 358). Auditointiprosessi Kansallisen turvallisuusauditointikriteeristön (Puolustusministeriö 2011, 4-5) mukaa koostuu tarpeen tunnistamisesta, tavoitetason määrittämisestä, yleistilanteen hahmottamisesta, dokumentaation arvioinnista, auditoinnista, raportoinnista, tarvittaessa jatkoauditoinnista sekä hyväksynnästä.

Auditoinnissa auditoinnikriteerit, eli auditointia suorittava henkilö tarkastelee auditoitavan kohteen toimintaa ja arvioi sen vaatimusten mukaisuutta verraten auditointikriteereihin. Auditoinnikriteerit usein käyttää apuna tarkistuslistan omaista auditointityökalua, johon kirjataan auditoinnikriteerien havainnot. Auditointityökalu voi koostua kysymyksistä tai väittämistä, joilla pyritään selvittämään toiminnan vaatimusten mukaisuus (Kuusisto 2000, 64-67). Osoittaakseen auditointikriteerien täyttymisen, auditoitavalta taholta tulee löytyä riittävä näyttö, joilla auditoitava osoittaa, että toiminta on vaatimusten mukaista. Näytön tulee olla luotettavaa ja tarkkaa. Luotettavana näyttönä voidaan pitää dokumentaatiota, suoraa havainnointia, fyysisiä todisteita ja haastatteluja. Dokumentaatiota tarkastellessa ja haastatelllessa auditoinnikriteerit tulee arvioida tiedon tarkkuutta ja riittävyttä. (SFS-EN 19011: 2018, 7-8; Pitt 2014, 252-254.)

Sisäisessä auditoinnissa auditoinnin kohteena olevan organisaation jäsen toimii auditoinnikriteerit. Sisäinen auditointi on toiminto organisaatiolle, jolla voidaan arvioida ja seurata toiminnan laatua. Ulkoisessa auditoinnissa kohde organisaation ulkopuolinen henkilö suorittaa auditoinnin. Ulkoinen auditointi voi olla esimerkiksi sertifiointin edellytys. (SFS-EN 19011: 2018, 7.)

Auditoinnin jälkeen auditoinnikriteerit laatii auditoinnista auditointiraportin. Auditointiraportista ilmenee muun muassa auditoinnin tavoitteet, auditointikriteerit, havainnot poikkeamista sekä arvio vaatimusten noudattamisesta. (SFS-EN 19011: 2018, 33-34.)

3.2 Dokumenttianalyysi

Dokumenttianalyysi ja varsinkin sisällön analyysi on ollut merkittävässä asemassa opinnäytetyön toteuttamisessa. Dokumenttianalyysillä pyritään muodostamaan päätelmiä kirjallisessa muodossa olevasta aineistosta. Sisällön analyysissä keskitytään tunnistamaan aineiston sisällön merkitys sanallisesti kuvaillen. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2014, 136-137.) Dokumenttianalyysiä on opinnäytetyössä hyödynnetty tietoperustan muodostamisessa, auditointityökalun luomisessa sekä auditoinnissa toimeksiantajan dokumentaatiota tarkastellessa.

3.3 Benchmarking

Benchmarkingissa tarkoituksena on selvittää kuinka toiset toimivat ja menestyvät. Tämän vertailun jälkeen kerättyä tietoa hyödynnetään oman toiminnan kehittämiseksi. Benchmarking yleensä kohdistetaan kilpaileviin tahoihin. (Ojasalo ym. 2014, 186.) Tässä opinnäytetyössä benchmarkingia on hyödynnetty auditointityökalun rakenteen luomisen tukena. Tavoitteen oli luoda mahdollisimman tehokas ja helppokäyttöinen auditointityökalu.

3.4 Havainnointi

Havainnointi on tutkimuksellinen menetelmä, jolla kerätään tietoa siitä, kuinka asiat tapahtuvat ja ihmiset käyttäytyvät. Tutkimuksellinen havainnointi on erilaista kuin ihmisen jokapäiväinen jatkuva havainnointi. Tutkimuksellisessa havainnoinnissa järjestelmällisesti ja tavoitteellisesti havainnoidaan tutkittavaa kohdetta tai tapahtumaa. Havainnoinnin tutkimuksellisenä heikkoutena on sen mahdollisuus vaikuttaa havainnoitavaan kohteeseen etenkin ihmisten kanssa toimiessa. Havainnoijan roolin kätkemistä ei voida kuitenkaan pitää suotavana. (Ojasalo ym. 2014, 114-117.)

Havainnointia käytetään muun muassa auditoinnin aikana, kun halutaan selvittää, onko toiminta vaatimusten mukaista. Havainnointitilanteessa auditoinnin ei tarvitse olla ulkopuolinen havainnoija, joka ei vaikuta havainnoitavaan kohteeseen omalla toiminnallaan vaan auditoinnin saa kertoa havainnoistaan. Vakavia vaaroja havaitessaan auditoinnin tulee kertoa havainnoistaan välittömästi auditoinnin kohteelle (CRH 2018).

3.5 Haastattelu

Tarvittaessa dokumenttianalyysiä ja havainnointia täydentävänä menetelmänä voidaan auditoinnissa käyttää haastatteluja. Haastattelussa kerätään tietoa ihmisiltä verbaalisesti. Auditoinnin yhteydessä auditointityökalun pohjalta suoritettavaa haastattelua voidaan kutsua puolistrukturoiduksi haastatteluksi, koska aihe on tarkkaan määritetty, mutta kysymyksien sanamuotoa ei ole ennalta määritetty. Auditoinnista riippuen, haastattelu voi myös olla avoin

haastattelu. (Ojasalo ym. 2014, 106-108.) Auditoinnin aikana ilmenevät haastattelutilanteet ovat luonteeltaan hyvin spontaaneja ja niiden tarkoituksena on varmistaa, jonkin aikaisemmin hankitun tiedon paikkansa pitävyys tai hankkia tietoa, jota ei ole muualta saatavilla.

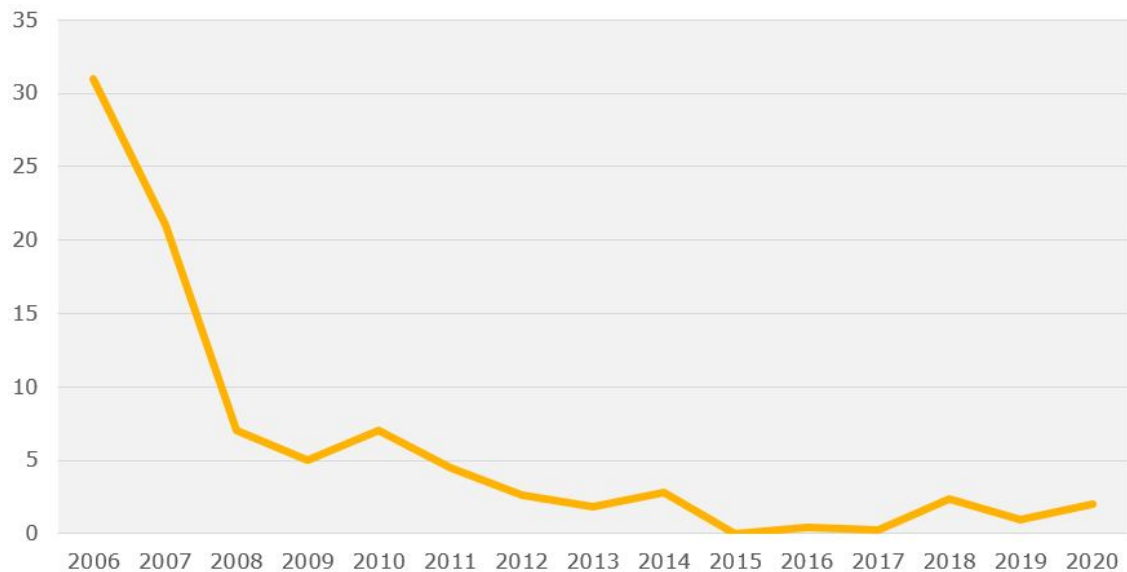
4 Toimeksiantaja - Rudus Oy

Rudus Oy on kiviainespohjaisia rakennusmateriaaleja tuottava yritys, jolla on toimintaa Suomen lisäksi Virossa sekä Venäjällä. Rudus on osa kansainvälistä CRH plc konsernia. Rudus valmistaa kiviaineita, betonia sekä betonituotteita. Valmistuksen lisäksi Rudus kierrättää betoni- ja tiliäjäjätettä. (Rudus Oy 2020a.)

Rudus Oy:n toiminta on alkanut vuonna 1897 nimellä Lohjan kalkkitehdas. 1931 kiviainesliiketoiminta aloitettiin ja 1958 yhtiö oli ensimmäinen Suomessa, joka aloitti valmisbetonin tuotannon. 1960 tuotantoa laajennettiin myös betonituotteisiin. CRH plc konserni osti Ruduksen liiketoiminnan vuonna 1999. (Rudus 2020b.)

Ruduksella on noin 90 tehdasta, joissa valmistetaan betonia tai betonituotteita. Kiviainestuo-
tanta Rudus harjoittaa lähes 120 toimipisteessä. Lisäksi Ruduksella on noin 30 kierrätyspis-
tettä, joissa vastaanotetaan kiviainespohjaista jätettä. Suomen toimipisteiden lisäksi Ruduk-
sella on neljä betonitehdasta Virossa sekä kuusi betonitehdasta Venäjällä. Venäjän toimin-
noista Rudus vastaa yhdessä Lujabetoni Oy:n kanssa. (Rudus 2020a.)

Rudus on myös tunnettu alallaan pyrkimyksistä työturvallisuuden parantamiseksi. Rudus osal-
listuu aktiivisesti alaa kehittävään järjestötoimintaan ja alan turvallisuuskilpailuihin. (Rudus
2020c.) Rudus on myös tunnettu Euroopan ensimmäisen turvapuiston rakentamisesta. Turvalli-
suuden lisäksi tärkeää Rudukselle on osaava ja hyvinvoiva henkilöstö. (Rudus 2020d.) Ruduk-
sen tapaturmataajuus oli vuonna 2006 n. 30 ja vuosina 2012-2014 tapaturmataajuus oli enää
2-3. Tavoitteena Ruduksella on nolla tapaturmaa (Kivekäs 2015).

Kuvio 2: Rudus Oy:n tapaturmataajuuksuus (Rudus Oy 2020e).

CRH on lyhenne sanoista cement roadstone holdings. CRH muodostui kahden yrityksen yhdistyessä 1970 Irlannissa. Pian yhdistymisen jälkeen CRH aloitti laajenemisen Euroopassa sekä Pohjois-Amerikassa. Suomeen CRH rantautui 1999, kun CRH osti Finnsementin sekä Ruduksen. (CRH 2020.) CRH seuraa toimintojensa turvallisuutta aktiivisesti ja raportoi siitä myös sijoittajilleen. Turvallisuus on yksi CRH:n arvoista. Vuoden 2018 aikana vain kuudessa prosentissa CRH:n toimipisteistä sattui tapaturmia ja CRH investoi merkittäviä summia turvallisuuden kehittämiseen. Tästä huolimatta vuonna 2018 CRH:n toimintoihin liittyen menehtyi kuusi ihmistä tapaturmaisesti. (CRH 2019.)

5 Opinnäytetyön tavoite ja toteutus

Opinnäytetyön tavoite on selvittää, kuinka toimeksiantajayritys suoriutuu lainsäädännön asettamista vaatimuksista työturvallisuuden saralla. Opinnäytetyö toteutetaan luomalla auditointityökalu (Liite 1) ja auditoidulla toimeksiantaja luotua auditointityökalua hyödyntäen. Lopputuloksena toimeksiantaja saa arvokasta ja tarkkaa tietoa omasta tilanteestaan

lainsäädännön vaatimusten täyttämässä sekä auditointityökalun, jota hyödyntäen voidaan toteuttaa tarvittaessa uusinta auditointeja. Toimeksiantajan saamasta auditointiraportista ilmenee auditoinnin tulokset ja niihin sisältyvät mahdolliset kehitystarpeet, korjaavat toimenpiteet tai parannus ehdotukset. Auditointiraportti kokonaisuudessaan ei ole osa opinnäytetyön julkista versiota.

Auditoinnin aihe on rajattu lainsäädännön mukaisiin työnantajan velvollisuuksiksi määrättyihin työturvallisuus vastuihin, joiden tarkoituksena on ennalta ehkäistä työtapaturmien tapahtuminen tai vähentää mahdollisten tapaturmien vakavuutta. Auditointi ei huomioi ammattitautiriskejä tai työmatkatapaturmia. Tarkoituksena on keskittyä työtapaturmiin johtavien tekijöiden torjuntaan suunniteltuihin toimiin. Kemikaaliturvallisuuden aiheista huomioidaan ainoastaan kemikaalien käyttämisestä säätelevät pykälät, joilla pyritään takaamaan työntekijän turvallisuus kemikaalin käyttämisen aikana. Auditointi ei ota kantaa muihin turvallisuuden osa-alueisiin kuten ympäristö-, kuluttaja- tai tuoteturvallisuuteen.

Opinnäytetyössä luotiin aiherajauksien mukaisen auditointikriteeristön perusteella auditointikysymyksistä muodostuva tarkastuslistan omainen auditointityökalu (Liite 1) ja luotua auditointityökalua hyödyntäen auditointi toimeksiantajayritykselle. Auditointiraportti toimitettiin auditoitavan yrityksen yhteyshenkilölle. Auditointityökalu suunniteltiin soveltumaan kohdeyrityksen toimintojen auditoimiseen ja siksi sen soveltamista eri toimialalla toimiviin yrityksiin ei sellaisenaan suositella. On myös huomattava, että opinnäytetyönä valmistuneella auditoinnilla ja auditointityökalulla ei ole virallista asemaa vaan enemmänkin havainnollistava ja ohjeistava tarkoituspä. Aikanaan myös lainsäädännön muutoksista johtuen, auditointityökalu tulee vanhenemaan, ellei sitä päivitetä käyttäjän toimesta.

6 Auditointityökalu

Osana opinnäytetyötä on luotu auditointityökalu, jonka avulla opinnäytetyön toimeksi antaja on auditoitu. Auditointityökalun luomisen perustana on Suomen lainsäädäntö. Luomisessa käytettyjä menetelmiä ovat muun muassa sisällön analyysi ja benchmarking. Sisällön analyysissä on muodostettu työkalun asiasisältö eli vaatimukset. Benchmarkingia hyödynnettiin työkalun rakenteen ja toiminnan ideoinnin tukena. Vertailu kohteita ovat olleet CRH:n sisäiset auditointityökalut ja ohjeistukset (CRH 2018) sekä Katakri (Puolustusministeriö. 2011).

6.1 Esittely

Tapaturmien torjunnan lakisääteisten velvollisuuksien auditointityökalun (Liite 1) tarkoitus on auttaa arvioimaan, kuinka tarkastettava yritys suoriutuu lainsäädännön asettamista

velvollisuuksista, joiden tarkoituksena on ennalta ehkäistä tapaturmien tapahtuminen tai vähentää mahdollisten tapaturmien vakavuutta. Auditointityökalu on tuotettu osana Laurea-ammattikorkeakoulun opinnäytetyötä toimeksiantajayritykselle.

Auditointityökalu keskittyy vain tapaturmariskeihin vaikuttaviin työnantajan lakisääteisiin velvollisuuksiin. Auditointia voidaan täydentää tarvittaessa muilla arvioinneilla tai tarkastuksilla sekä myös konsultoinnilla. Nämä eivät kuitenkaan sisälly tämän auditointityökalun aiheisiin. Auditointityökalun käytössä tulee huomioida, että opinnäytteenä valmistuneella auditoinnilla ei tässä tapauksessa ole virallista asemaa, vaan enemmänkin ohjeistava ja havainnollistava tarkoitusperä. Pää tavoitteena on tuottaa tietoa yritykselle, jotta mahdollisesti tarvittavat korjaustoimenpiteet voidaan suunnitella ja toteuttaa.

Auditointityökalu on luotu palvelemaan rakennusmateriaali tuotannossa toimivaa opinnäytetyön toimeksiantajaa ja työkalun soveltaminen sellaisenaan muille toimialoille ei ole suositeltavaa. Auditointityökalun voidaan olettaa soveltuvan kohtuullisesti teollisuuden ja rakentamisen aloille. Huomattava on myös, että auditointityökaluun kirjatut vaatimukset saattavat muuttua lainsäädännön muuttuessa ajan myötä. On auditoinnin vastuulla tarkistaa käytettävän työkalun ajantasaisuus ja soveltuvuus. Vaatimuksien perustana olevat säädökset ovat lueteltu työkalun viimeisellä sivulla.

6.2 Työkalun käyttäminen

Auditointityökalu koostuu auditointikysymyksestä, vaatimuksesta, vaatimuksen lähteestä, tuloskentästä sekä kommentointi kentästä. Jokaisen rivin ensimmäisenä olevan auditointikysymyksen tarkoitus on selvittää vaatimuksen nykytilanne kohdeyrityksessä. Kysymyksen perään on sulkuihin merkitty suositeltu näytön hankkimisen muoto, jonka perusteella tulos voidaan arvioida. Suositeltuja näytön hankkimistapoja on dokumentaation tutkiminen, toiminnan havainnointi sekä henkilöstöltä kysyminen. Auditoinnin harkinnan mukaan suosituksista voidaan joissain tapauksissa poiketa, kunhan saatava tieto on riittävän luotettavaa. Kysymyksen alla on vaatimus, jonka toteutumista kysymyksellä pyritään selvittämään. Lähdekenttä osoittaa mikä on kyseisen rivin vaatimuksen lähde.

Tuloskenttään auditoinnin merkitsee vaatimuksen toteutumisen tilan. Valittavissa on ”kunnossa”, ”parannettavaa” sekä ”poikkeama”. ”Kunnossa” tarkoittaa, että arvioitava organisaatio täyttää kyseisen vaatimuksen. ”Parannettavaa” tarkoittaa, että organisaatio tiedostaa vaatimuksen ja on yrittänyt täyttää sen, mutta toteutus on jossain määrin puutteellinen. ”Poikkeama” tarkoittaa, että organisaatio ei tiedosta vaatimusta tai sen toteutus on merkittävästi puutteellinen tai olematon. Auditointityökalun kommentit kenttään auditoinnin voi kirjata havaintojaan vaatimuksen täyttämistä. Jos tulos on ”parannettavaa”, tulee auditoinnin

perustella valintansa kommenttikenttään. Tarvittaessa kommentteja ja perusteluja voi jatkaa erilliselle dokumentille, jonka auditoija lisää auditointityökalun liitteeksi.

Auditointityökalu on tarkoitettu työturvallisuusvaatimusten täyttämisen tarkastamiseen. Havaitessa puutteita auditoijan tulee lähtökohtaisesti lähestyä asiaa ratkaisukeskeisesti. Auditoinnin yhteydessä ei ole tarkoitus etsiä syyllisiä, vaan selvittää nykyinen tilanne ja suunnitella tarvittavat toimet tilanteen parantamiseksi.

7 Auditointi

Auditoinnissa arviotiin Rudus Oy suoriutumista lainsäädännön asettamista velvoitteista, joilla pyritään pienentämään työtaturmien riskiä. Auditointi suoritettiin sisäisenä auditointina hyödyntäen tapaturmien torjunnan lakisäätteisten velvollisuuksien auditointityökalua (Liite 1). Auditointikriteerit perustuvat Suomen lainsäädäntöön.

Auditointi näyttönä käytettiin dokumentaatiota, toimipisteiden sekä työn havainnointia ja lyhyitä spontaaneja avoimia haastatteluja. Havainnointi ja haastattelut toteutettiin Etelä-Suomen alueella Ruduksen kiviaines- ja kierrätystoimipisteillä, betonitehtailla sekä betonituote-tehtailla. Auditointiraportti ei kokonaisuudessaan ole osa opinnäytetyön julkista versiota.

Auditointiprosessissa tutustuttiin ensin yrityksen tietojärjestelmistä löytyviin dokumentteihin ja pyrittiin niiden perusteella hakemaan vastauksia, kuinka yritys vastaa lainsäädännön asettamiin velvollisuuksiin. Turvallisuushavaintojen ja sisäisten tarkastusraporttien perusteella saatiin jo tässä vaiheessa tietoa, kuinka vaatimusten täyttäminen on käytännössä toteutunut ja mitkä ovat yrityksessä jo tunnistetut kehityskohteet. Seuraavassa vaiheessa yrityksen toimintaa havainnointiin toimipisteillä. Havainnoinnin tukena käytettiin avoimia ja spontaaneja haastatteluja. Havainnoinnin tavoitteena oli varmistaa dokumentaation osoittamat toimintamallit sekä hankkia vastauksia, joita ei löytynyt dokumenteista.

7.1 Auditoinnin tulokset

Rudus Oy suoriutui auditoinnissa hyvin, vaikkakaan aivan täydellinen tulos ei ollut. Yrityksessä tiedostetaan vaatimukset ja pyritään toimimaan niiden mukaisesti, mutta muutamien asioiden jalkautuminen ohjeista käytäntöön on vaihtelevaa. Vakavia poikkeamia ei havaittu. Joissakin aiheissa Rudus ylittää lain vaatimukset ja oma-aloitteisesti kehittää toimintaansa turvallisemmaksi. Havaituille parannuksille vaativille kohteille on suunniteltu toimenpiteet, joilla vaatimus täytetään kokonaisuudessaan kaikissa toimipiteissä. Toimenpiteiden toteuttamisen

jälkeen, on suositeltavaa toteuttaa katselmointi, jolla varmennetaan toimenpiteiden toteutus ja tehokkuus.

7.1.1 Riskienarvioinnit

Ruduksen toimipisteissä on riskienarvioinnit ja niitä päivitetään vuosittain. Riskienarviointien päivitystä tarkkaillaan sisäisissä turvallisuusauditoinneissa. Riskienarvioinneilla vastataan työ-
turvallisuuslain (738/2002) pykälien 8 ja 9 velvollisuuteen arvioida työstä aiheutuvat vaarat.

Toimipisteiden välillä on silti havaittavissa vaihtelua riskienarviointien laadussa. Riskienarviointia ollaan kehittämässä Ruduksessa. Kehittämisessä tavoitteena on tarkentaa arvioita ja saattaa kaikki toimipisteet samalle tasolle. Kehittämisessä riskienarviopohja uudistetaan, jotta se tukisi tarkempaa arviointia ja samalla riskienarviointiprosessi opastetaan ja tarvittaessa prosessia tuetaan, jotta lopputulos olisi riittävän kattava. Yrityksen tavoitteena on, että jokaisessa toimipisteessä on riskienarviointi, joka kattaa toimipisteessä tehtävät toiminnot, psykososiaaliset riskit, kemikaaliriskit, ympäristöriskit sekä pölyn aiheuttamat terveysriskit. Riskienarviointi on dokumentoitu uudistetulle pohjalle ja dokumentti on saatavilla toimipisteessä sähköisenä tai paperisena ja sitä käytetään ja päivitetään aktiivisesti.

7.1.2 Siisteys ja järjestys

Yrityksessä noudatettavat CRH:n ohjeistukset asettavat samankaltaiset vaatimukset työpaikan siisteydelle ja järjestykselle Suomen lainsäädännön kanssa. Valtioneuvoston asetus työpaikkojen turvallisuus- ja terveysturvallisuudesta (577/2003) velvoittaa huolehtimaan työpaikan siisteydestä.

Tarkasteltujen turvallisuushavaintojen sekä sisäisten tarkastuksien raporttien mukaan siisteyden ylläpidossa on haasteita joillakin toimipisteillä. Epäjärjestyksen aiheuttamia vaaratilanteita on myös kirjattu. Parantaakseen tilannetta Ruduksella on suunniteltu alueellisten esimerkkien luomista, joista alueen muut toimipisteet voivat hakea tarvittaessa mallia. Tähän suunnitelmaan on sisällytetty muutkin turvallisuuden aiheet. Siisteyttä ja järjestystä voidaan pitää merkittävänä tekijänä tapaturmien ehkäisyssä, koska merkittävä osa Suomessa tapahtuneista tapaturmista on erilaisia kaatumisia, jotka johtuvat liukastumisista ja kompastumisista (Tapaturmavakuutuskeskus 2020).

7.1.3 Käyttöohjeet

Kaikille työvälaineille ei ollut saatavilla käyttöohjeita, kuten valtioneuvoston asetus työvälaineiden turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta (403/2008) vaatii. Nämä puuttuvat ohjeet tosin

on mahdollista pyytää laitteen valmistajalta tai jos ohjeita ei ole saatavilla työntäjän on itse tehtävä ohjeet välineen käyttöön.

7.1.4 Työvälineiden hallintalaitteet

Konserni on havainnollistavasti kuvia käyttäen ohjeistanut laitteiden turvallisuuden, sisältäen ohjaimet. Myös valtioneuvoston asetus työvälineiden turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta (403/2008) velvoittaa huolehtimaan, että työvälineiden hallintalaitteet asiallisessa kunnossa ja niiden merkinnät luettavissa. Pääsääntöisesti hallintalaitteet ovat asianmukaisia, mutta joitakin kuluneita ja liialla peittyneitä ohjaimien merkintöjä havaittiin myös. Useimmat ohjaimet on mahdollista puhdistaa tai tarvittaessa merkinnät voidaan uusida. Tähän on kiinnitettävä jatkossa huomiota sisäisten tarkastuksien yhteydessä.

7.1.5 Muut huomiot

Osa työturvallisuuteen liittyvistä ohjeista osa on melko vanhoja ja kaipaisivat päivittämistä. Mahdollisesti tästä johtuen, joillakin toimipisteillä ohjeita on päivitetty oma-aloitteisesti. Näiden toimipisteiden kannalta päivitys on ollut useimmin positiivinen asia, mutta vaarana on, että toimintatavat muuttuvat erilaisiksi toimipisteissä. Tämä ei ole yrityksen mukaan toivottavaa. Ohjeiden päivitystä tehdään 2020 aikana samalla kun yrityksen tietojärjestelmiin tulee muutoksia.

7.2 Auditoinnin yhteenveto ja suositellut jatkotoimenpiteet

Rudus oy suoriutui auditoinnista hyvin. Organisaatio tiedostaa hyvin vastuunsa työntäjänä ja aktiivisesti pyrkii kehittämään turvallisuutta toiminnassaan. Joiltain osin Rudus myös ylittää lainsäädännön asettaman vähimmäistason. Ruduksen toiminnassa on huomattavissa, että CRH konserni on kiinnostunut turvallisuudesta. Yleistä työturvallisuustilannetta Ruduksen toiminnassa voidaan pitää hyvänä, kun huomioidaan havaittujen lievien poikkeamien vähäinen määrä ja laatu.

Jatkotoimenpiteinä suositellaan havaittujen puutteiden korjaamisen lisäksi korjaavien toimenpiteiden katselmointia sekä sisäisten tarkastuksien tarkastuslistojen päivittämistä, jotta ne kattaisivat riittävästi poikkeamien aihealueet. Tämän avulla vastaavat poikkeamat havaittaisiin aikaisemmin jo vuosittaisissa sisäisissä auditoinneissa.

Työturvallisuuden kehittämisessä Ruduksella on mahdollista ja kannattavaa jatkaa CRH:n turvallisuusstrategian mukaisesti turvallisuuskulttuurin kehittämistä sekä varmistaa strategian aikaisempien aiheiden ajantasaisuus.

Kokonaista uusinta-auditointia ei suositella havaittujen poikkeamien vähäisyyden ja laadun vuoksi. Uusinta-auditointi on hyvä suorittaa useamman vuoden kuluttua, lainsäädännön muuttuessa, alueellisesti toiminnan muuttuessa merkittävästi tai esimerkiksi yritysoston yhteydessä.

8 Johtopäätökset ja pohdinta

Opinnäytetyön suunnittelussa ja toteutuksessa tutustuin kattavasti työturvallisuutta säätelevään lainsäädäntöön. Osaltaan aiheet olivat tuttuja työelämästä, mutta säädöksen määrä ja osan tarkkuus oli yllättävää. Myös työnantajalle määriteltyjen vastuiden määrän huomaaminen avasi ymmärrystä liiketoiminnan vastuista. Työntekijän vastuut ovat havaintojeni mukaan huomattavasti suppeammat (Työturvallisuuslaki 738/2002).

Opinnäytetyön toteutus poikkesi alkuperäisestä suunnitelmasta aikataulullisesti. Merkittävänä tekijänä aikataulullisen suunnitelman muuttumisessa oli työmäärä, jota lisäsi kokoaikainen työsuhde ja opintojen samanaikainen suorittaminen. Opinnäytetyön suunnitteluvaiheessa tunnistettu merkittävä riski, jossa auditoinnissa olisi havaittu merkittäviä puutteita, jotka olisivat aiheuttaneet toimeksiantajalle merkittävän mainehaitan ja vaarantanut opinnäytetyön julkaisemisen, ei toteutunut.

Osaltaan opinnäytetyön toteutukseen vaikutti myös koronaviruspandemia. Pandemian vuoksi osaa keväälle 2020 suunniteltuja vierailuja toimipisteillä ei toteutettu. Havainnoinnin otanta toimipisteitä oli mielestäni kuitenkin riittävä, koska sitä pystyttiin täydentämään turvallisuus-havainnoilla sekä sisäisten ja ulkoisten tarkastuksien raporteilla.

Opinnäytetyö saavutti tavoitteensa tuottaessaan tietoa toimeksiantajalle lainsäädännön vaatimuksien toteuttamisen tasosta. Työn ja työympäristön turvallisuuteen vaikuttavia kehityskohteita löydettiin ja niihin kohdistuvat korjaavat toimet on suunniteltu yrityksessä. Auditoinnissa ei havaittu vakavia puutteita. Yritykseen käyttöön jää myös auditointityökalu, jota hyödyntäen voidaan suorittaa uusinta auditointeja. Tilastojen (Tapaturmavakuutuskeskus 2020; Kivekäs 2015) mukaan turvallisuustilanne Ruduksella on erinomainen Suomen keskiarvoon verrattuna. On syytä kuitenkin huomata, että myös erinomaisen tason ylläpito vaatii aktiivista toimintaa ja Leanin mukaisesti aina on pyrittävä kehittämään toimintaa (Liker 2004).

Lähteet

Painetut

Liker, J. 2004. The Toyota Way: 14 Management principles from the world greatest manufacturer. New York: McGraw-Hill

Pitt, S. 2014. Internal Audit Quality: Developing a Quality assurance and improvement program. Hoboken: Wiley

Sähköiset

CRH. 2019. 2018 Annual Report and form 20-F. Viitattu 10.5.2020. <https://www.crh.com/media/1019/2018-annual-report-20-f.pdf>

CRH. 2020. Our history. Viitattu 10.5.2020. <https://www.crh.com/about-crh/our-history/>

Eduskunta. 2020. Lainsäädäntö. Viitattu 5.4.2020. https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/kirjasto/aineistot/kotimainen_oikeus/kotimaiset-oikeuslahteet/Sivut/Lainsaadanto.aspx

Elinkeinoelämän keskusliitto. 2020. Yritysturvallisuus. Viitattu 17.4.2020. <https://ek.fi/mita-teenme/tyoelama/yritysturvallisuus/>

Kemikaalilaki 599/2013. Viitattu 15.4.2020. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2013/20130599>

Kivekäs, L. 2015. Turvallisuus on tulostakin tärkeämpää. Rudus Oy. Viitattu 16.5.2020. <https://www.rudus.fi/blogi/2015/03/09/turvallisuus-on-tulostakin-tarkeempaa>

Kuusisto, A. 2000. Safety management systems Audit tools and reliability of auditing. VTT. <https://www.vttresearch.com/sites/default/files/pdf/publications/2000/P428.pdf>

Laki räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta 1139/2016.

Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta 44/2006. Viitattu 13.3.2020. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060044>

Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta 390/2005. Viitattu 15.4.2020. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2005/20050390>

Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2014. Kehittämistyön menetelmät: Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. E-kirja. Helsinki: Sanoma Pro

Panostajalaki 423/2016. Viitattu 15.4.2020. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2016/20160423>

Puolustusministeriö. 2011. KATAKRI, Kansallisen turvallisuudenauditointikriteeristö, versio II. Viitattu 7.5.2020. https://www.defmin.fi/files/1870/KATAKRI_versio_II.pdf

Rakennusteollisuus ry. 2020. Nolla tapaturmaa. Viitattu 12.5.2020. <https://www.rakennusteollisuus.fi/Tietoa-alasta/Tyoturvallisuus/Nolla-tapaturmaa/>

Rudus Oy. 2020a. Ruduksen toiminta Suomessa. Viitattu 29.4.2020. <https://www.rudus.fi/rudus-yrityksena/toiminta>

Rudus Oy. 2020b. Kalkki-Petteristä irlantilaisomistukseen. Viitattu 15.5.2020. <https://www.rudus.fi/rudus-yrityksena/historia>

Rudus Oy. 2020c. Ruduksen vastuullisuus ja ihmiset. Viitattu 14.5.2020. <https://www.rudus.fi/vastuullisuus/i ihmiset>

Rudus Oy. 2020d. Ruduksen vastuullisuuden tavoitteet ja tunnusluvut. Viitattu 14.5.2020. <https://www.rudus.fi/vastuullisuus/tavoitteet-ja-tunnusluvut>

SFS-EN 19011. 2018. Johtamisjärjestelmän auditointiohjeet. Suomen standardoimisliitto SFS ry.

SFS-ISO 45001. 2018. Työterveys- ja työturvallisuusjärjestelmät. Vaatimukset ja niiden soveltamisohjeita. Suomen standardoimisliitto SFS ry.

Suomen perustuslaki 731/ 1999. Viitattu 5.3.2020. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>

Sähköturvallisuuslaki 1135/2016. Viitattu 10.4.2020. <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161135>

Tapaturmavakuutuskeskus. 2016. Viitattu 22.4.2020. Ohje työpaikoille tapaturmataajuuden laskentaan. <https://www.tvk.fi/tietopalvelu-ja-julkaisut/julkaisut/>

Tapaturmavakuutuskeskus. 2020. Tilastosovellus Tikku. Viitattu 14.2.2020. https://tilastoportaali.vakes.fi/SASVisualAnalyticsViewer/VisualAnalyticsViewer_guest.jsp?report-Name=Tikku&reportPath=/6.%20Julkinen/3.%20Tapaturma/Raportit/&report-ViewOnly=true&reportContextBar=true

Työsuojeluhallinto. 2019. Työtapaturmat. Viitattu 14.5.2020. <https://www.tyosuojelu.fi/tyoterveys-ja-tapaturmat/tyotapaturmat>

Työtapaturma- ja ammattitautilaki 459/ 2015. Viitattu 23.3.2020. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20150459>

Työterveyshuoltolaki 1383/2001. Viitattu 8.3.2020. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20150459>

Työturvallisuuslaki 738/2002. Viitattu 20.3.2020. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20020738>

VNA 403/2008. Valtioneuvoston asetus työvälineiden turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta. Viitattu 10.2.2020. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2008/20080403>

VNA 568/2012. Valtioneuvoston asetus työssä käytettävien ajoneuvojen peruutushälyttimestä. Viitattu 26.3.2020. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2012/20120568>

VNA 577/2003. Valtioneuvoston asetus työpaikkojen turvallisuus- ja terveysvaatimuksista. Viitattu 26.3.2020. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030577>

VNA 644/2011. Valtioneuvoston asetus räjäytys- ja louhintatyön turvallisuudesta. Viitattu 15.4.2020. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110644>

VNA 687/2015. Valtioneuvoston asetus työpaikkojen turvamerkeistä ja niiden vähimmäisvaatimuksista. Viitattu 22.3.2020. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150687>

VNA 85/2006. Valtioneuvoston asetus työntekijöiden suojelemisesta melusta aiheutuvilta vaa-roilta. Viitattu 22.3.2020 <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2006/20060085>

VNA 856/2012. Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien teollisen käsittelyn ja varastoinnin turvallisuusvaatimuksista. Viitattu 15.4.2020. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2012/20120856>

VNP 1407/1993. Valtioneuvoston päätös henkilösuojainten valinnasta ja käytöstä työssä. Viitattu 2.3.2020. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1993/19931407>

Julkaisemattomat

CRH. 2018. 16 Life Saving Rules Auditor Guidelines/Notebook.

CRH. 2014. Guidance Note: Employee Engagement KPI (Health & Safety)

Rudus Oy. 2020e. Tapaturmataajuus.

Kuviot

Kuvio 1: CRH turvallisuusstrategia	9
Kuvio 2: Rudus Oy:n tapaturmataajuus.....	13

Liitteet

Liite 1: Tapaturmien torjunnan lakisääteisten velvollisuuksien auditointityökalu	25
--	----

TAPATURMIEN TORJUNNAN LAKISÄÄTEISIEN VELVOLLISUUKSIEN AUDITOINTITYÖKALU

Esittely

Tapaturmien torjunnan lakisääteisten velvollisuuksien auditointityökalun tarkoitus on auttaa arvioimaan, kuinka tarkasteltava yritys suoriutuu lainsäädännön asettamista velvollisuuksista, joiden tarkoituksena on ennalta ehkäistä tapaturmien tapahtuminen tai vähentää mahdollisten tapaturmien vakavuutta. Auditointityökalu on tuotettu osana Laurea-ammattikorkeakoulun opinnäytetyötä toimeksiantajayritykselle.

Auditointityökalu keskittyy vain tapaturmariskeihin vaikuttaviin työnantajan lakisääteisiin velvollisuuksiin. Auditointia voidaan täydentää tarvittaessa muilla arvioinneilla tai tarkastuksilla sekä myös konsultoinnilla. Nämä eivät kuitenkaan sisälly tämän auditointityökalun aiheisiin. Auditointityökalun käytössä tulee huomioida, että opinnäytteenä valmistuneella auditoinnilla ei tässä tapauksessa ole virallista asemaa, vaan enemmänkin ohjeistava ja havainnollistava tarkoitusperä. Päätaavoitteena on tuottaa tietoa yritykselle, jotta mahdollisesti tarvittavat korjaustoimenpiteet voidaan suunnitella ja toteuttaa. Auditointityökalu on luotu palvelemaan rakennusmateriaali tuotannossa toimivaa opinnäytetyön toimeksiantajaa ja työkalun soveltaminen sellaisenaan muille toimialoille ei ole suositeltavaa. Huomattava on myös, että auditointityökaluun kirjatut vaatimukset saattavat muuttua lainsäädännön muuttuessa ajan myötä. On auditoinnin vastuulla tarkistaa käytettävän työkalun ajantasaisuus ja soveltuvuus. Vaatimusten perustana olevat säädökset ovat lueteltu työkalun viimeisellä sivulla.

Työkalun käyttäminen

Auditointityökalu koostuu auditointikysymyksestä, vaatimuksesta, vaatimuksen lähteestä, tulos kentästä sekä kommentointi kentästä. Jokaisen kohdan ensimmäisenä olevan auditointikysymyksen tarkoitus selvittää vaatimuksen nykytilanne kohdeyrityksessä. Kysymyksen perään on sulkuihin merkitty suositeltu näytön hankkimisen muoto, jonka perusteella tulos voidaan arvioida. Auditoinnin harkinnan mukaan suosituksista voidaan joissain tapauksissa poiketa, kunhan saatava tieto on riittävän luotettavaa. Kysymyksen alla on vaatimus, jonka toteutumista kysymyksellä pyritään selvittämään. Lähdekenttä osoittaa mikä on kyseisen rivin vaatimuksen lähde. Tulokenttään auditoinnit merkitsevät vaatimuksen tilan. Valittavissa on ”kunnossa”, ”parannettavaa” sekä ”poikkeama”. ”Kunnossa” tarkoittaa, että arvioitava organisaatio täyttää kyseisen vaatimuksen. ”Parannettavaa” tarkoittaa, että organisaatio tiedostaa vaatimuksen ja on yrittänyt täyttää sen, mutta toteutus on jossain määrin puutteellinen. ”Poikkeama” tarkoittaa, että organisaatio ei tiedosta vaatimusta tai sen toteutus on merkittävästi puutteellinen tai olematon. Auditoinnin kommentit-kenttään auditoinnit voi kirjata havaintojaan vaatimuksen täyttämisen tilasta. Jos tulos on ”parannettavaa”, tulee auditoinnin perusteella valintansa kommenttikenttään. Tarvittaessa kommentteja ja perusteluja voi jatkaa erilliselle dokumentille, jonka auditoinnit lisää auditointityökalun liitteeksi.

Kysymys ja vaatimus	Lähde	Tulos	Auditoijan kommentit
<p>Onko työnantaja vakuuttanut työntekijänsä tapaturmien ja ammattitautien varalta? (Dokumentaatio)</p> <p>Työnantajalla tulee olla tapaturmavakuutus.</p>	L 459/2015, 3 §	☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama	
<p>Kuinka tapaturmista ilmoitetaan? Minne ilmoitukset tehdään? (Dokumentaatio / kysy)</p> <p>Tapaturmista tulee ilmoittaa vakuutusyhtiölle ja vakavista tapaturmista myös poliisille ja aluehallintovirastolle.</p>	L 44/2006, 46 §	☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama	
<p>Missä työterveyshuolto on järjestetty? (Dokumentaatio)</p> <p>Työnantaja on järjestänyt työterveyshuollon</p>	L 1383/2001, 4 §	☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama	
<p>Ketkä työpaikalla vastaavat ensiavun antamisesta? (Dokumentaatio)</p> <p>Työnantaja on nimennyt henkilöt ensiaputoimenpiteisiin.</p>	L 738/2002, 47 §	☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama	
<p>Onko yrityksessä työsuojelutoimikunta? (Dokumentaatio)</p> <p>Yrityksessä on oltava työsuojelutoimikunta.</p>	L 44/2006, 38-40 §	☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama	
<p>Onko työpaikalla työsuojelun toimintaohjelma ja mitä se sisältää? (Dokumentaatio)</p> <p>Työnantajalla on työsuojelun toimintaohjelma, jolla huolehditaan työn terveellisyydestä, työkyvyn ylläpidosta ja työolojen kehittämistä.</p>	L 738/2002, 8-9 §	☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama	
<p>Kuka vastaa yhteisellä työpaikalla turvallisuudesta ja miten? (Dokumentaatio / kysy)</p> <p>Tilaaaja huolehtii yhteisen työpaikan turvallisuudesta yhteistoiminnan, tiedottamisen ja opastuksen keinoin.</p>	L 738/2002, 49-53 §	☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama	
<p>Miten työn vaarojen arviointi on toteutettu? (Dokumentaatio)</p> <p>Työnantaja selvittää ja arvioi työn vaaroja järjestelmällisesti. Hyväksyttävä toteutus voi olla kattava riskienarviointi.</p>	L 738/2002, 8-9 §	☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama	

Kysymys ja vaatimus	Lähde		Auditoijan kommentit
<p>Kuinka työvälineiden turvallisuus on selvitetty ja arvioitu? (Dokumentaatio)</p> <p>Työnantaja on järjestelmällisesti selvittänyt ja arvioinut työvälineiden turvallisuuden. Tämä voi ilmetä riskienarvioinneista, opastuksesta ja oheista.</p>	VNA 403/2008, 4 §	☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama	
<p>Miten työntekijät perehdytetään? (Dokumentaatio)</p> <p>Työntekijät perehdytetään työhön ja työympäristöön, niin että he pystyvät toimimaan työpaikalla turvallisesti. Perehdytyksestä on dokumentaatio.</p>	L 738/2002, 14 §	☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama	
<p>Miten työntekijät voivat ilmoittaa havaitsemistaan puutteista? (Dokumentaatio / kysy)</p> <p>Työntekijän tulee ilmoittaa havaitsemistaan puutteista ja vioista. Työntekijät tiedostavat velvollisuutensa ja työnantaja on mahdollistanut ilmoittamisen.</p>	L 738/2002, 18-19 §	☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama	
<p>Onko työssä väkivallan uhkaa ja miten siihen on varauduttu?</p> <p>Työnantajan tulee mahdollisuuksien mukaan ehkäistä väkivaltatilanteet ja tarvittaessa huolehtia tarvittavista turvallisuusjärjestelyistä ja mahdollisuudesta hälyttää apua.</p>	L 738/2002, 27 §	☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama	
<p>Mitä suojaamia työssä tarvitaan ja mistä työntekijät saavat ne? (Dokumentaatio / kysy & havainnoi)</p> <p>Työnantajan on annettava työntekijän käyttöön tarvittavat henkilönsuojaimet. Suojaimien tulee olla hyväksytyjä. Työntekijöitä on opastettu suojaamien käytössä. Työntekijän on käytettävä määrättyjä suojaamia.</p>	L 738/2002, 15, 20 § VNP 1407/1993, 2-7 §	☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama	
<p>Kuinka kovalle melulle työntekijät altistuvat? (Dokumentaatio / havainnoi)</p> <p>Melutason ollessa 80 /135 dB työntekijöillä tulee olla saatavilla kuulonsuojaimet sekä mahdollisuus päästä kuulotutkimukseen. 85 / 137 dB melussa kuulosuojaimia tulee käyttää ja kuulotutkimuksia tehdään määräajoin ja työnantajalla on meluntorjuntaohjelma. Suojaimien vaikutus huomioiden, melu ei saa olla yli 87 / 140 dB. (jatkuva / impulssi)</p>	VNA 85/2006, 4-8, 13-15 §	☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama	

Kysymys ja vaatimus	Lähde		Auditoijan kommentit
<p>Onko työtilat siistejä ja järjestyksessä? (Havainnoi)</p> <p>Työpaikan tilat tulee olla siistit ja järjestyksessä niin, että liukastumis-, kompastumis- ja putoamisvaara on mahdollisimman vähäinen.</p>	<p>VNA 577/2003, 3-15 §</p>	<p>☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama</p>	
<p>Onko työtilojen valaistus riittävä? (Havainnoi)</p> <p>Valaistuksen tulee olla riittävä turvalliseen työskentelyyn ja liikkumiseen.</p>	<p>L 738/2002, 34 §</p>	<p>☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama</p>	
<p>Onko työalueella putoamisvaara? Jos on, miten putoaminen on estetty? (Havainnoi)</p> <p>Putoamisen tulee olla estetty ensisijaisesti yhtenäisillä ja tukevilla rakenteilla. Putoaminen voidaan myös estää tarvittaessa valjailla.</p>	<p>VNA 403/2008, 26 §</p>	<p>☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama</p>	
<p>Käytetäänkö työpaikalla nojatikkaita ja miten niitä käytetään?</p> <p>Nojatikkaita ei saa käyttää työalustana. Tikkaat tulee tukea tai kiinnittää, niin että ne eivät kaadu.</p>	<p>VNA 403/2008, 30 §</p>	<p>☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama</p>	
<p>Onko työpaikalla tarvittavat turvallisuusmerkinnät? (Havainnoi)</p> <p>Työpaikalla tulee olla tarvittavat turvallisuusmerkinnät. mm. henkilönsuojaimet, liikenne, koneet, kemikaalit, melu, ym.</p>	<p>VNA 687/2015</p>	<p>☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama</p>	
<p>Miten työvälineiden turvallisuus on varmistettu? (Dokumentaatio & havainnoi)</p> <p>Työvälineiden tulee olla turvallisia ja niiden käyttö ei saa aiheuttaa vaaraa. Mahdolliset vaarat tulee ensisijaisesti poistaa tai rajata ja viimeisenä vaihtoehtoja varmistaa turvallisuus opastuksella, ohjeilla ja henkilönsuojaimilla.</p>	<p>VNA 403/2008, 2, 4 §</p>	<p>☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama</p>	
<p>Kuinka työvälineiden kunnosta pidetään huolta? (Kysy & Havainnoi)</p> <p>Työvälineet tulee pitää kunnossa.</p>	<p>VNA 403/2008, 3, 5 §</p>	<p>☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama</p>	
<p>Onko työvälineille käyttöohjeet? (Dokumentaatio)</p> <p>Työvälineille tulee olla käyttöohjeet.</p>	<p>VNA 403/2008, 3 §</p>	<p>☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama</p>	

Kysymys ja vaatimus	Lähde		Auditoijan kommentit
<p>Missä työvälineiden hallintalaitteet sijaitsevat? Onko hallintalaitteet selkeästi merkitty ja suojattu? (Kysy & Havainnoi)</p> <p>Työvälineiden hallinta laitteiden tulee sijaita mahdollisuuksien mukaan vaara-alueen ulkopuolella.</p> <p>Hallintalaitteet tulee suojata tahattomalta käytöltä</p> <p>Hallintalaitteiden tulee olla tunnistettavissa.</p>	VNA 403/2008, 8 §	☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama	
<p>Näkeekö koneen käyttäjä vaara-alueen? Onko koneessa käynnistyshälytintä? (Havainnoi)</p> <p>Käynnistyspaikalta on oltava näkyvyys vaara-alueelle. Jos tämä ei ole mahdollista on järjestelmän automaattisesti annettava varoitussignaali ennen käynnistymistä.</p>	VNA 403/2008, 9 §	☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama	
<p>Onko työvälineessä erillinen hätäpysäytys?</p> <p>Työvälineessä on oltava pysäytyslaite sekä hätäpysäytyslaite.</p>	VNA 403/2008, 10 §	☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama	
<p>Ovatko laitteiden suojaukset riittäviä? (Havainnoi)</p> <p>Turva- ja suojalaitteiden tulee olla tarkoituksenmukaisia ja toimivia. Laitteiden eivät saa olla helposti poistettavissa tai ohitettavissa. Suojusten välistä tai ohi ei saa ulottua vaarakohtaan. Suojusten tulee olla vankkarakenteisia.</p>	VNA 403/2008, 6 §	☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama	
<p>Ovatko laitteiden suojaukset ehjiä ja huollettuja? (Dokumentaatio / Havainnoi)</p> <p>Turvallisuuslaitteet huolletaan, puhdistetaan ja huolletaan asianmukaisesti ja säännöllisesti. Havaitut viat korjataan mahdollisimman nopeasti.</p>	VNA 577/2003, 2 §	☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama	
<p>Millä edellytyksin laitteiden suoja saa poistaa? (Dokumentaatio / kysy)</p> <p>Laitteiden turvallisuuslaitteita ei saa poistaa ilman erityistä syytä. Turvallisuuslaitteet tulee palauttaa käyttöön mahdollisimman pian, jos ne ovat poistettu.</p>	L 738/2002, 22 §	☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama	

Kysymys ja vaatimus	Lähde		Auditoijan kommentit
<p>Onko työväline mahdollista erottaa käyttövoimasta?</p> <p>Työväline on varustettava tunnistettavalla ja lukittavalla laitteella, jolla se voidaan erottaa energialähteestä.</p>	VNA 403/2008, 11 §	☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama	
<p>Miten liikkuvat työvälineet on varusteltu? Voiko työväline aiheuttaa vaaraa? (Havainnoi & kysy / dokumentaatio)</p> <p>Liikkuvat työvälineet eivät saa aiheuttaa vaaraa työntekijöille tai vaaran on oltava mahdollisimman vähäinen.</p> <p>Jos liikkuva väline voi aiheuttaa vaaraa, se on varustettava:</p> <ul style="list-style-type: none"> • käynnistyksen estävällä laitteella • laitteilla, jotka lieventävät törmäyksen seurauksia • varapysäytyslaitteella • kameralaitteella tai muulla näkyvyyttä parantavalla laitteella. • sopivilla valaisimilla • palontorjuntavälineillä <p>Trukeissa on oltava turvavyö.</p> <p>Työssä käytettävissä ajoneuvoissa on peruutuksesta varoittava äänimerkki.</p>	VNA 403/2008, 15, 16 § VNA 568/2012	☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama	
<p>Miten työntekijöitä kuljettavissa koneissa on huomioitu koneen kaatumisen vaara? (Havainnoi)</p> <p>Työntekijää kuljettavan työvälineet kaatumisen aiheuttamat vaara tulee estää:</p> <ul style="list-style-type: none"> • estämällä välineen kaatuminen enempää kuin kyljelleen • turvaohjaamalla. <p>Kaivurissa, kaivinkoneessa ja traktoreissa tulee olla turvaohjaamo, joka suojaa kuljettajaa.</p>	VNA 403/2008, 16, 17 §	☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama	
<p>Miten liikenteen vaarat on huomioitu? (Havainnoi & dokumentaatio)</p> <p>Työpaikan liikenne ei saa aiheuttaa vaaraa. Tarvittaessa tulee järjestää liikenneohjeet.</p>	L 738/2002, 35 §	☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama	

Kysymys ja vaatimus	Lähde		Auditoijan kommentit
<p>Kuinka huolto- ja asennustyön turvallisuudesta on huolehdittu? (Dokumentaatio & kysy / havainnoi)</p> <p>Huolto ja asennus työ on suoritettava turvallisesti. Huomioitavia asioita ovat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Työntekijä on saanut opastuksen ja ohjauksen • Työnantaja on tarvittaessa hyväksynyt työn ja antanut luvan aloittaa • Tarvittavat turvallisuusjärjestelyt on tehty • Sähköjännite on katkaistu • Taakka on varmistettu siten, ettei se voi pudota • Korjattavat laitteen käynnistyminen on estetty • Käytettävät välineet ovat kunnossa • Umpinaisessa tilassa hapen puute ei aiheuta vaaraa • Tarkoituksenmukaisia henkilönsuojaimia käytetään • Työtaso on turvallinen • Vaara-alue on eristetty 	VNA 403/2008, 12 §	☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama	
<p>Kuinka erittäin vaaralliseksi todetut tehtävät toteutetaan? (Dokumentaatio & kysy / havainnoi)</p> <p>E erityisen vaarallisena pidettävää työtä saa tehdä vain siihen sopiva ja pätevä henkilö tai hänen valvonnassaan muu henkilö.</p>	L 738/2002, 11 §	☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama	
<p>Kuinka yksintyöskentelyn turvallisuus on toteutettu? (Dokumentaatio / kysy)</p> <p>Työnantaja tulee varmistaa mahdollisimman turvallinen yksintyöskentely.</p>	L 738/2002, 29 §	☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama	
<p>Onko nosturien kuljettajilla riittävä koulutus? (Dokumentaatio)</p> <p>Kuljettajalla tulee olla suoritettuna asianmukainen ammattitutkinto tai sen soveltuva osa, jos hän ohjaa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ajoneuvo nosturia jonka nostokyky on yli 5t • Torninosturia, jonka kuormamomentti on yli 25t • Kuormausnosturia jonka kuormausmomentti on yli 25t. 	VNA 403/2008, 14 §	☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama	

Kysymys ja vaatimus	Lähde		Auditoijan kommentit
<p>Myöntääkö työnantaja kirjallisia lupia erikseen määrättyihin tehtäviin? (Dokumentaatio)</p> <p>Työntekijällä on oltava työnantajan kirjallinen lupa seuraaviin tehtäviin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trukin käyttäminen • Henkilönostimen ohjaus • Taakan kiinnitys asennuskäyttöön tarkoitettuun nosturiin • Torninosturin, jonka kuormamomentti on enintään 25t, ohjaus 	VNA 403/2008, 14a §	☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama	
<p>Tehdäänkö työssä henkilönostoja ja kuinka ne tehdään? (Dokumentaatio & havainnoi / kysy)</p> <p>Henkilöiden nostaminen on sallittu vain siihen tarkoituksen valmistetuilla henkilönostimilla sekä tietyin lisäedellytyksin haarukkatrukkia. Teleskooppi- ja nivelpuominostimessa on käytettävä putoamissuojia.</p>	VNA 403/2008, 25-26 §	☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama	
<p>Kuinka nostotöiden turvallisuudesta huolehditaan? (Dokumentaatio / Havainnointi)</p> <p>Nostotyöt tulee tehdä turvallisesti. Nostot on suunniteltava ja suunnitelmassa on huomioitava:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sopiva nostolaite • riittävä tila • nostolaitteen sijoitus tai asennus • nostoapuvälineet • näkyvyys tai merkinantojärjestelmä 	VNA 403/2008, 20 §	☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama	
<p>Ovatko nostolaitteiden merkinnät selkeät? (Havainnointi)</p> <p>Nostolaitteesta tulee käydä ilmi suurin sallittu kuorma.</p>	VNA 403/2008, 22 §	☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama	
<p>Ovatko pakollisten tarkastuksien piiriin kuuluvat laitteet tarkastettu? (Dokumentaatio)</p> <p>Betonipumppuautot, henkilönostimet, hyllystöhissit ja nosturit tulee tarkastaa ja tarvittaessa niille tulee tehdä perusteellinen määräaikaistarkistus.</p>	VNA 403/2008, 32-38 §	☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama	

Kysymys ja vaatimus	Lähde		Auditoijan kommentit
<p>Ovatko nostoapuvälineet asianmukaisessa kunnossa? (Havainnoi & dokumentaatio)</p> <p>Nostoapuvälineiden kunto ja merkinnät on oltava kunnossa. Nostoapuvälineet on säilytettävä asianmukaisesti</p>	VNA 403/2008, 23 §	☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama	
<p>Ovatko sähkölaitteet turvallisia ja kuinka tästä on huolehdittu? (Havainnointi & dokumentaatio / kysy)</p> <p>Sähkölaitteet ja -laitteistot eivät saa aiheuttaa vaaraa hengelle, terveydelle tai omaisuudelle. Sähkölaitteiden huollot ja korjaukset, joissa jännitteisien koskeminen olisi mahdollista tulee teettä ammattilaisella.</p>	L 1135/2016, 6, 65 §	☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama	
<p>Ovatko kemikaalien pakkaukset ja varasto selkeästi ja riittävästi merkitty? (Havainnointi)</p> <p>Kemikaalien pakkausmerkinnät on oltava luettavissa. Pakkauksissa on tarvittavat varoitusmerkit. Kemikaalivarasto ja säiliöt on varustettu tarvittavilla merkinnöillä, joista käy ilmi sisältö ja sen vaarallisuus.</p>	L 599/2013, 20 § VNA 856/2012, 58-60 §	☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama	
<p>Ovatko kemikaalien käyttöturvallisuustiedotteet saatavilla? (Dokumentaatio)</p> <p>Kemikaalien käyttöturvallisuustiedotteet on oltava saatavilla toimipisteellä.</p>	L 599/2013, 20 §	☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama	
<p>Muodostuuko kemikaalivarastoihin vaarallisia höyryjä? (Havainnointi & dokumentaatio)</p> <p>Kemikaalivarastojen ilman vaihto pitää olla riittävä, jotta mahdolliset höyryt eivät aiheuta vaaraa terveydelle.</p>	VNA 856/2012, 40 §	☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama	

Kysymys ja vaatimus	Lähde		Auditoijan kommentit
<p>Onko työpaikalla räjähdysvaarallisia tiloja ja miten niiden turvallisuus on toteutettu?</p> <p>Mahdollisesti räjähdysvaaralliset tilat tulee tunnistaa. Räjähdysvaaralliset tilat tulee merkitä. Räjähdysuojausasiakirja tulee laatia, jos työpaikalla on räjähdysvaarallisia tiloja. Räjähdysvaarallisissa tiloissa tulee olla vain tilaan soveltuvia laitteita (ATEX).</p>	<p>L 390/2005, 41, 43-44, 47-49. L 1139/2016</p>	<p>☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama</p>	
<p>Käsitelläänkö työpaikalla räjähteitä? Kuinka niiden käsittelyn ja käytön turvallisuus on toteutettu?</p> <p>Räjähteiden käytöstä ei saa aiheutua vaaraa henkilöille, ympäristölle tai omaisuudelle. Räjäytys työ on aina suunniteltava ja ilmoitettava poliisille. Panostajilla tulee olla voimassa olevat pätevyydet.</p>	<p>L 390/2005, 78- 80 L 423/2016, 3 § VNA 644/2011</p>	<p>☐ Kunnossa ☐ Parannettavaa ☐ Poikkeama</p>	

TAPATURMIEN TORJUNNAN LAKISÄÄTEISIEN VELVOLLISUUKSIEN AUDITOINTITYÖKALU

Vaatimuksien lähteet:

L 459/2015. Työtapaturma- ja ammattitautilaki.

L 738/2002. Työturvallisuuslaki.

L 44/2006. Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta.

L 1383/2001. Työterveyshuoltolaki.

L 1135/2016. Sähköturvallisuuslaki.

L 599/2013. Kemikaalilaki.

L 390/2005. Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta.

L 1139/2016. Laki räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta.

L 423/2016. Panostajalaki.

VNA 403/2008. Valtioneuvoston asetus työvälineiden turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta.

VNP 1407/1993. Valtioneuvoston päätös henkilönsuojainten valinnasta ja käytöstä työssä.

VNA 577/2003. Valtioneuvoston asetus työpaikkojen turvallisuus- ja terveysvaatimuksista.

VNA 687/2015. Valtioneuvoston asetus työpaikkojen turvamerkeistä ja niiden vähimmäisvaatimuksista.

VNA 568/2012. Valtioneuvoston asetus työssä käytettävien ajoneuvojen peruutushälyttimestä.

VNA 856/2012. Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien teollisen käsittelyn ja varastoinnin turvallisuusvaatimuksista.

VNA 85/2006. Valtioneuvoston asetus työntekijöiden suojelemisesta melusta aiheutuvilta vaaroilta.

VNA 644/2011. Valtioneuvoston asetus räjäytys- ja louhintatyön turvallisuudesta.